

nek, a hazai rögnek, nőjjetek nagyra, hogy hasznára lehessetek ennek a sokat szenvedett, most is vértől csepegő, szegény magyar hazátoknak.

Édes szülőfalum, drága hazai rög, köszönöm neked ezt a kedves, melegítő napsugarat, amelyet ezeken a csillogó gyermekszemekem által nekem küldtél.

Zampa vagyis a Márványmenyasszony Adalék egy budai utcánév históriájához

IRTA: BEVILAQUA BORSODY BÉLA DR.

— Copyright by Budai Krónika. —

A budai Krisztinavárosban ott van a Márvány-ucca, az uccában egy régi vendégfogadó, a „Márványmenyasszony“. A cégére: mirtuszkoszorús, menyasszonyi fátylas Menyasszony, márványból faragott kis szobor, vagyis Márványmenyasszony. Egykor ott állott a házkapu felett, ma bevonult a kapu alá.

E sorok írója nem kutatott Buda Város régi levéltárában a régi ház telekkönyv-történeti adatai után. Nem nézte meg, mikor épült a ház. A régi Buda régi térképein sem kereste meg, mikor jelentkezik először a Márvány-ucca neve. Bizonyosan nem tudja tehát, hogy a cégér adta-e az ucca nevét, vagy fordítva: az ucca adta-e a maga idején híres francia zeneszerző Hérolde (1791—1833) a maga idején híres operája címével kapcsolatosan a vendégfogadó Márványmenyasszony nevét?

Egy azonban bizonyos: 1831-ben Párisban volt a bemutatója az operának. A címe: Zampa, vagyis a Márványmenyasszony.

Melódiáit, bájos dallamait zongorázták és énekelték nagyanyáink és nénéink. E sorok írója a „Zampa nyitányán“ nőtt fel. Családjában hét budai nagynéni, úgymint Tóni, Mili, Berta, Terka, Vilma, Ludmilla és Etelka néni zongorázta a „Zampa nyitányát“. „Zampa“ és „Nyitány“ ez úgy hozzátartozott az egykori budai kisfiú, majd diák Budai Hárombék Effendi életéhez, mint az egykori jó budai vajaskenyér, vagy a bábszínház a Városmajorban.

Zampa mivoltáról csak későn tudta meg a valóságot a mindenféle budai ódon holmit firkáló Effendi, noha azt már húszéves kora óta tudta, hogy az a bizonyos Zampa operafigura.

A minap kezeibe került a Zampa 1830-ban írt Librettója. Monsieur Melesvilles francia író írta. Igazi, jó, hamisítatlan rémdráma, valódi vadregényes, jó, rendes „Biederme-

yer“ hátborzongás, rémség, görögtűz, ponyvahistória, zord, istenkáromló tengeri rabló, sicíliai kalóz, kit gazságaiért az Ördög visz poklokra (valódi veres, lila, sárga és kék lángokba a süllyesztőn át, görögtűzből). E kalóz az a bizonyos Zampa, aki — óh Romanticizmus! — senki más, mint Giovanni Paolo di Lugano gróf! Gróf és kalóz, illetőleg gróf mint kalóz, ez pontosan ugyanaz Siciliában, anno 1831, mint Zsubri, alias Sobri Jóska a bakonyi betyár, alias Vay gróf, mások szerint szerint Csúzy Pál, vagyis — óh — Betyáromantika.

Ám mi van a Márványmenyasszony kérdésével?

Felelet: Zampa, a zord, kendővel bekötött fejű, rézfülbevalós levantei kalóz foglyul ejti Alonso di Monza gróft, aki Camilla di Lugano grófnő jegyese. A gaz Zampa azonban a grófkisasszonyt szemelte ki jegyeseül. A kalózok kara vad tivornyát rendez az ilyenkor szokásos tengerparti barlangban, mire az itales Zampa pokoli merényt úz egy szent szobrával, Szent Biancáéval. Zampa részegen gyűrűt húz a szobor ujjára. A vak merényre a szobor beesukja a tenyerét és a megdőbbszent kalózok riadtan szétfutnak, mert Zampa nem tudja lehúzni a gyűrűt a szobor ujjáról.

Ezután több különböző rémséges dolgok után a márványszobor — ez a Márványmenyasszony — a gyűrű jogán magával hurcolja Zampát. Megnyílik a föld, lángok törnek elő, Zampát elviszi az Ördög (úgy kell neki, az ebadta kalózának!), a grófnő és a gaz Zampa fivére, Alonso di Monza gróf egymáséi lesznek, mint ez illik, viszont hatásos zárójelenetben megjelenik Szent Bianca szobra, áldását hinti az egybekelt ifjú párra, miközben a gaz Zampa (ugyan csak görögtűz rőt fényében) a poklok lángjain sül.

Ezek után feltehető, hogy e Hős Márványmenyasszony a Márvány-

menyasszony cégére, sőt feltehető, hogy az utóbbtól ered a Márvány-ucca neve. Ha nem így van, az se baj.

Tény, hogy a Romanticizmus érzélgős költészetében állandó kifejezés a „Ki vagy te, márványkeblű Szűz“, vagyis „kőszívű“ hajadon. Ezek tudniillik azért kőszívűek, mert ennek, meg annak az epedő ifjúnak szerelmét visszautasítják, ami igazán nem szép tőlük.

A „Kőszívű Ember“ ott van Jókai romantikus regényében. Hubay Jenő híres régi, félszázados dala, amit most újított fel a divat, ma is azt dalolja: „De hasztalan beszéd, hideg szobor vagy, meg sem értenéd!“

Márványkebel, Kőszív, Hideg Szobor, „Zampa, vagyis a Márványmenyasszony“ és a budai Márvány-ucca a lombos „Krisztinában“: ime, a Romanticizmus és Biederer anno 1831. Irta Monsieur Melesville.

Cicomabolt

Móric Zsigmondnak, a kiváló írónak leánya üzletet nyitott Budán

A margit-körút járóelőinek figyelmét izléses kirakat és cégtábla vonja magára egy idő óta. „Pipaes Cicomabolt“ olvasható a cégtáblán, őszinte örömeire mindazoknak, akik fájdalommal látták azt a rossz szokásunkat, hogy mindennek idegen nevet adunk.

Az idők változásával mind erőteljesebbé fejlődik az a mozgalom, hogy idegen elnevezéseket jó magyaros nevekké cseréljük fel és ma már a muzik nagyrésze meg is valósította ezt, sőt a „trafik“ és „dohányáruda“ helyett is „dohányosbolt“ váltotta fel.

Méltán feltűnik tehát, hogy a bijouterie helyett végre egy nagyon kedves és találó magyar szóval, a cicomával találkozunk.

A Cicomabolt tulajdonosa, mint nagy örömmel értesülünk, Móric Zsigmondnak, a koszerús írónak fiatalabb leánya, aki merész elhatározással olyan üzletet nyitott Budán, amely ma egyedül áll a maga nemében és amely felveszi a versenyt a hasonló pesti üzletekkel.

Most már nem csodálkozunk, hogy ilyen ügyes magyar elnevezést találtak a Margit-körút 71. szám alatti boltra, hiszen Móricz Zsigmond leányától el is vartuk ezt.